

Agathe Fontain
Inatsisartuni ilaasortaq
Inuit Ataqatigiit

GUX-imi immikkut pisariaqartitsisunut atuartitsiffiusunik klassinik periarfissat pillugit § 37 naapertorlugu apeqqutit akineqarnerat

01-06-2016
Suliap nr 2015 - 459
All. nr 2818107

Asasara Agathe Fontain

Postboks 1029
3900 Nuuk
Oqarasuaat: +299 34 50 00
Allak.: +299 32 20 73
Email: ikiin@nanoq.gl
www.nanoq.gl

Ilinniarnertuunngorniarnermi immikkut pisariaqartitsisunut atuartitsiffiusunik klassinik pilersitsisoqarsinnaaneranut tunngatillugu apeqqutigisannut Naalakkersuisut qujapput. Angajoqqaat autissemik aamma ADHD-ertunik qitornallit peqatigiiffiat "Angajoqqaatigiit" ammasumik allagaqarnikuupput periarfissamik assingusumik saaffiginnissuteqarlutik, ataatigut atsiortup taamatutaaq akissuteqarfigaa.

1. GUX-imi immikkut pisariaqartitsisut immikkut klassiliuunneqarsinnaanerat Naalakkersuisut akuersinermikkut suliassartaat suliaralugit sumut killip-pat?

Akissut: GUX-imi atuarfinni atuartunut immikkut pisariaqartitsisunut periarfissanik ingerlaavartumik pitsanngorsaasoqarpoq. Ilinniarnertuunngorniartarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 13, 22. november 2011-meersoq aalajangersakkanut nalinginnaasunut naammassinnittut tamarmik ilinniarfimmu isersinnaanermut periarfissinneqarput. Taamatutaaq inatsimmi immikkut aaqqissuussanik atuarnissamik ilinniarnermik sivitsuisinnaaneq aamma § 42 malillugu assersuutigalugu atuartunut innarluutilinnut periarfissiivoq. § 43 malillugu atuartut perorsaanikkut tapersiissutaasumik immikkut aaqqissuussanik pisariaqartitsisut taakkuninnga neqeroofigineqartussaapput. Tamanna atuartut ataasiakkaat pisariaqartitaat aallaavigalugit periarfissanut tunngatillugu sulianik ilisimasallit siunnersuutai aallaavigalugit Rektorimit nalilerneqassaaq. Atuarfiit tamakkerlutik initamikkut imatut aaqqissuussaapput, atuartut timimikkut innarluutillit periarfissaqartinneqartussaallutik.

Ulloq manna tikillugu GUX-it periaatsimik atorneqarsinnaasumik sulissuteqarsimapput, taamaalisoqarneranilu atuartut immikkut pisariaqartitalit periarfissaasut malillugit klassinut atuartut allat ilagalugit ilaatinneqartarlutik. Assersuutigalugu atuartut marluk Aspergerssyndromillit GUX-Qaqortumi 2014-imi soraarummeeruteqarsimapput. Ilinniarnertuunngorniartarfinnut nuna tamakkerlugu ukiumut agguaqatigiissillugu annertuumik innarluuteqartoq ataasiinnaq ukiuni kingullerni qinnuteqartarsimammata atuartunut taakkuninnga immikkut pisariaqartitsisunut atuartitsiffiusumik klassimik pilersitsinissaq periarfissaqarsimanngilaq, taakkunungalugu piginnaasanik inerisaanissaq aamma periarfissaasimanani. Tamatuma saniatigut qanoq innarluuteqarneq

imaluunniit ineriartornikkut sutigut akornuteqarneq apeqqutaatillugit sunik pisariaqartitsisoqarnersoq allanngorarfiuvoq. Qinnuteqartut amerlassusaat assigiinngitsunillu pisariaqartitsisarnerit pissutaallutik immikkut pisariaqartitsisunut atuartitsiffiusumik klassimik immikkut ittumik ilinniarsimasunik sulisulerlugu pilersitsinissaq periarfissaasimangilaq. Taassuma saniatigut ilinniarnertuunngorniarniit sulisussanik piginnaasalinnik pissarsiniartarnerat unammilligassaareemat, sulisussanik piginnaasalinnik pissarsinnaaneq sulisunillu piginnaasalinnik atasoqaannartitsisarnerit suliani taamaattuni misilinneqarsinnaassagaluarpog. Ineriartornermik annertuumik innarluuteqartoqarnermi, soorlu autismespektrumip iluani innarluuteqartut, qinnuteqartut Danmarkimi immikkut pisariaqartitsisunut atuartitsiffiusumik klassinut qinnuteqarnissaanik siunnersorneqarput, taamaaliornikkut pineqartut ataasiakkaat pisariaqartitai sapinngisamik naammassisinnaajumallugit.

Ilaatigut, inuit annertuumik innarluutillit aamma inuit immikkut pisariaqartitsisut paasiniaavigineqarnerat pillugu nalunaarusiami (Epinion 2012) nassuarneqarpoq innuttaasut 2 %-iisa missaat annertuumik innarluuteqartuusut, taakkunanngalu 30 %-it missaat autismespektrumip iluani innarluuteqartuullutik ADHD-millu allanillu innarluuteqarlutik ineriartornermik innarluuteqartut. Meeqqat atuarianni klassinut soraarummeerfiusunit atuartut 800-uutillugit ukiumut annerpaamik 5,3-t ilinniarnertuunngorniarninnut qinnuteqaratarsinnaapput, matumani tamarmiullutik ilinniarnermik aallartitsiniarsimappata imaluunniit atualernissamat tiguneqarnissamat piimasaarineqartunut naammassinnissimappata. Nalunaarusiilli uparuarpaa susassa qarfirmi tassani kisitsisit eqqoqqissaartut nalorninartoqarfiusorujussuusut, taamaammallu ilinniarnertuunngorniarninnut qinnuteqartut amerlassusaat assut pingaaruteqarluni. Susassa qarfirmi paasissutissat pigineqartut aallaavigalugit GUX-imut qinnuteqartut annertuumik innarluutillit amerlineqarsinnaanersut assut oqaaseqarfigiuminaappog, matumani meeqqat atuarianni ilinniartitsisunik immikkut ilinniartitsinissamat ilinniarsimasunik amerlanernik atorfinitsitsisinnaagaluarpata, taamaaliornikkummi matumani pineqartut amerlanerit ilinniarnissamat piareersimasinnaaqqullugit.

2. GUX-ni immikkut innarluutilinnut klasseqarsinnaaneq periarfissaanerarnikoq ingerlava?
a. Sumi qassillu pilersinneqassappat ?

Akissut: Atuartut immikkut pisariaqartitallit sullinnissaannut piareersimanerunissamat atatillugu GUX-ni tulleriiarisarnermut periusissamik ineriartortitsisoqarpoq, taamaaliornikkut atuariit ataasiakkaat pitsaanusumik tulleriiarinissamat, siunnersuisarnissamat, tapersersuisarnissamat aamma susassa qarfinnut attuumassuteqartunut allanut suleqateqarnissamik qulakkeerinnissinnaaqqullugit. Peqatigitillugulu tapersersueriaatsit sorliit sulianik ilisimasalinnik suleqateqarluni pisariaqartinneqarnersut naliliiffigalugit. Annertuumik innarluutillit qinnuteqartartut amerlannginneranut pissutaalluni periaatsimik atorsinnaasumik suli ineriartortitsisoqarpoq, atuariillu immikkut pisariaqartitsisunut atuartitsiffiusunik klassinik atuartitsinissap iluani immikkut ittumik pilersitsinissamat naammattunik qinnuteqarfiusussat suleqatigalugit, soorlu atuartunut ADHD-mik imaluunniit Aspergerssyndromimik innarluutillit eqqarsaatigalugit. Atuariittaaq taakku pilersitsinissamat periarfissaqarput,

taamaalillutillu ilinniartitsisut perorsaasullu piginnaasaannik ingerlaavartumik ineriartortitsisinnaallutik, taamaaliornikkullu atuartunut pineqartunut pitsaanerpaamik neqeroorsinnaanerat qulakkeerlugu.

3. 2016-imi qinnuteqartussat immikkut ittumik pisariaqartitsisunut qanoq ilisimatitsissutigineqarpat?

a. Immikkut ittumik suliniartoqarpa?

Akissut: Atuartunut immikkut pisariaqartitalinnut 2016-imut qinnuteqarnissami immikkut qinnuteqartoqarsinnaaneranut periarfissanut tunngatillugu immikkut ittumik paasititsiniaasoqarsimanngilaq. Tamanna qinnuteqarumaartussanut atatillugu pisariaqartutut nalilernerqassappat suliniummik taamaattumik aallartitsisoqarnissaa soorunami periarfissaavoq.

Inussiarnersumik inuulluaqqusilluta

Nivi Olsen